

פרשת השבוע – משפטים

”דַּרְכֵיךָ דַרְכֵי נֶעֱם, וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שְׁלוֹם”.[ספר משלי (ג,יז),]

חודש שבט, זמן של פריחה נפלאה ברחבי הארץ ושוב תופי המלחמה רועמים. מצד אחד בדממת המנהרות הנחפרות בתהומות הארץ כדי לזרוע בנו זרעי אימה והרס. ומן הצד השני שוב עולה ורועמת מלחמת אחים. מלחמת ”נשות הכותל” בחרדים, נשים שלחמו וזכו לקבל מקום לתפילה מעורבת בכותל. תותחי החרדים רועמים, והרב הבדצ”ים שמרחפת מעליהם חודרת בבשר. מהות יהדותם פוצעת אמונתם.

ואני מתוך דפי העיתון פונה אל פרשת השבוע, יודעת ששם מצויות התשובות אם רק נשכיל להבין אותן. ובכול פעם נפעמת מחדש כמו נכתבה ”מפת דרכים” זו עבורנו בימים אלו.

פרשת השבוע: פרשת משפטים. משה מצווה להעביר לבני ישראל רשימת דינים ארוכה העוסקים במצוות שבין אדם לחברו. פרשת משפטים ”נוחתת” בשיאו של סיפור קבלת התורה, הסיפור המרכזי הופך פתאום שולי, רשימת דינים ארוכה ומפורטת הופכת להיות עיקר הפרשה.

מדוע בחרה התורה להפסיק את הסיפור של קבלת התורה ולהכניס באמצעו רשימת חוקים נוקשה? מדוע בבת אחת מוריד אותנו המספר ממקום כל כך רוחני, מהמופתים הגדולים של יציאת מצרים והמעמד הרוחני העצום בהר סיני, אל הפרטים הקטנים של חיי היומיום?

וכיצד מתקשרת הפרשה אל מציאות חיינו?

פרשת משפטים מראה לנו כיצד לעשות סדר נכון בבריאה, בחיינו, בנפשנו ואיך לצאת ממצב של עבד למצב של בן חורין. בן חורין אינו אדם ”חופשי”, משולח רסן, אלא אדם אחראי המוכן לקבל עליו חוקים רוחניים של הבריאה. המחייבים את חוקי החברה למען לא ייווצר כאוס.

השותפות שלנו עם הבריאה מתבטאת דווקא בפרטים הקטנים של חיינו, בדינים שבין אדם לחברו בתוך המציאות הגשמית, בתוך עולם העשייה, ולכן, הדבר העיקרי שפרשת משפטים חוזרת ומזכירה הוא עניין העבד עברי.

מיהו אותו עבד עברי בימינו?

מאחר והאדם נברא בן חורין והוא הנברא היחיד בעל בחירה, רק לאדם יש את התכונה להבדיל בין טוב לרע, כדי שיוכל לצאת מעבדות לחירות. העבד הינו כוח סמוי בנפשנו, כוח שצריך ללמוד אותו ולדעת איך ולהשתחרר ממנו.

חוקי העבד מלמדים ששורש העבדות קיים בתוכנו, בנפשנו. ומדרגת ה"עבד" מתקיימת בנו כאשר אנו מתרחקים מכבוד הדדי – כבוד האדם. כדי לצאת מהעבדות צריך להבין כי לא לעולם חוסן;

למדנו על בשרנו, כשבאים אויבנו וחובטים בנו, נגמרים ההבדלים בינינו, כולם בסוף נראים אותו הדבר, כולם באותה המצוקה: העשיר, העני, המאמין והלא מאמין.

שנאה חיצונית תמיד איחדה את עם ישראל, שנאה פנימית מפלגת אותנו. ושנאה זו צומחת מחוסר כבוד הדדי, ולכן בשיאו של טקס קבלת התורה נעצר המחבר ומעלה את השיבותו.....

אומרים חז"ל כי כאשר חוטאים אנו בכבוד האדם אנו יורדים למדרגת העבד. ועולה השאלה על מה המהומה בתוכנו הפעם? "נשות הכותל" נלחמות לקבל מקום לתפילה משותפת, נלחמות על כבודן וכבוד אמונתן. בתוך מלחמה זו עולה בי השאלה: האם מתוך מאבקן מתוך מלחמתן על כבודן, שכחו את כבוד המגזרים האחרים?

כבוד פרושו פשרה מרצון, כבוד פרושו לפנות מקום גם לאחר, לכבד את דרכו. צורמת הייתה בעיני התמונה המתריסה שיוצאות הנשים כגוש לוחם אחד, עטופות טליתות ועל מצחיהן תפילין, וצעדתן המתריסה צוהלת לא למען הצלחתן אלא למען תבוסת הצד האחר.

כבוד הדדי ... כבר אמרנו?